

ELEKTRISCHE FORMATIE PAKT KLASSIEKE PARTITUREN AAN

Oude muziek onder stroom

De vier gitaristen van Zwerm stoeien vrolijk met stijlen en genres. Deze zomer buigen ze zich als 'Electric consort' over John Dowland en tijdgenoten. 'De eenvoud van oude muziek trekt ons aan.' **GEERT VAN DER SPEETEN**

Zwerm doet er alles aan om onder het etiket 'klassiek' uit te komen. © Mark Rietveld

Hoe het begon: met vier vrienden uit Tilburg en Antwerpen, elk met een klassieke opleiding in hun bagage. Toevallig speelden ze alle vier hetzelfde instrument. Er kwam een ensemble uit voort. Eentje dat, met Nadar en Besides, tot de nieuwe lichtung behoort van de hedendaagse muziek. De opvolgers van Blindman en Ictus, zeg maar.

Zwerm werd een gitaarkwartet dat geen kwartet wou zijn. 'Voor onze elektrische formatie is er nauwelijks repertoire beschikbaar', zegt Toon Callier. 'Wie van de nood een deugd maakt, deelt dan opdrachten uit. Maar zo beland je in een systeem van festivals, projectsubsidies en de klassieke relatie componist-uitvoerder. Een kleine, actieve scene die we te eenzijdig vinden. Zwerm wil meer dan snelsnel een partituur instuderen. Liever willen we zelf creëren en invloed hebben op wat we spelen.'

De *One page pieces* op hun tweede cd openden een nieuwe wereld. Er zit postrock bij, maar ook experimentele muziek uit de jaren ze-

ventig, zelfs een snuifje Zappa. Elke partituur beslaat niet meer dan een A4'tje: een ruw idee, waar het kwartet dan mee aan de slag gaat. Live speelt Zwerm evengoed een programma dat *Popcorn* heet, met covers uit de popgeschiedenis. 'We weigeren elk etiket', zegt Callier. 'Ook aan de term 'hedendaagse muziek' hebben we een broertje dood. Als muzikant willen we graag een breed spectrum bespelen. Je opsluiten in een stijl is voor ons geen optie.'

De stap naar componisten als William Byrd, Thomas Tallis, John Taverner en John Dowland is dan ineens niet meer zo groot. Net als bij *Popcorn* en *One page pieces* zet Zwerm de muziek naar zijn hand. Zo wordt Taverners 'In nomine' gespeeld via de techniek van *circuit bending*, waarbij enkel effectpedaaltjes gebruikt worden. Het resultaat heeft iets weg van een dronken orgeltje.

Wat fascineert jullie in oude muziek?

'Over de eeuwen heen delen we eenzelfde mentaliteit en manier van werken. De zoektocht naar puurheid en abstractie trekt ons aan. In de zestiende eeuw schreef

'Wat John Dowland deed, zouden we vandaag bluesmuziek noemen'

men geen geornamenteerde muziek. Vaak gaat ze ook weg van het tonale.'

'Festivals als MA en Albanova pikten dit idee meteen op. Niet omdat ze ons nodig zouden hebben om zelf hipper te worden. Wel omdat ze geloven in nieuwe wegen. Luitist Jürgen De Bruyn maakte ons wegwijs. Van hem kwam het idee ons te verdiepen in de Engelse consortmuziek. We zijn tenslotte een ensemble met instrumenten van dezelfde familie, maar dan elektrisch.'

'In het programma zitten een aantal klassieke momenten. Maar evengoed vertrekken we van destijds populaire melodieën of volksdeuntjes. Zoals de folkklassieker 'A frog went a-courting', die Woody Guthrie, Nick Cave en Bob Dylan coverden. Wij brengen onze eigen mash-up. Dit programma zou je een hedendaags commentaar kunnen noemen. Met respect voor het origineel, maar niet met de fluwelen handschoenen.'

Pikken jullie de melancholie op die zo typisch was voor de tijd?

'John Dowland schreef een nummer, vrij vertaald 'Altijd wenen met Dowland', waarbij een zekere

Tussen oud en nieuw

De Dag Oude Muziek in Alden Biesen begint aan een nieuw hoofdstuk. Het festival heet voortaan Albanova, de affiche ziet er een stuk avontuurlijker uit. Historische concerten en hedendaagse improvisatie gaan hand in hand. Muzikaal erfgoed koesteren is meer dan het oproepen van een herkenbaar klankidoom, zegt directeur Paul Craenen. 'Muzikale overtuigingskracht: daar draait het uiteindelijk om.'

Ook concerten met een traditionele uitvoering kiezen voor verrassende formules. Zo zingt het Gregoriaanse ensemble Psallentes uit het Antifonarium Tsgrooten, maar het boek wordt ook 'geactiveerd'. De luisteraar kijkt mee over de schouder en mag zelf meezingen. Dick Van der Harst arrangeert een blazerscollectief met een repertoire van de middeleeuwen tot nu. Er worden ook ongewone instrumenten bespeeld, zoals serpent en zeeschelp. In de Tiendschuur klinken intussen 'historische jamsessies'.

Op 29 juni, Landcommanderij Alden Biesen

zelfrelativering niet te ontkennen valt. Maar wij gaan er echt in mee. Dowland zou vandaag voor de warme klank van een Fender Telecaster gekozen hebben, in plaats van voor een luit. Wat hij schreef, is bluesmuziek.'

Op welk publiek mikken jullie?

'Een publiek zonder oogkleppen, dat zich wil laten verrassen. We putten uit veel werelden: van de rockscene tot experimentele muziek. Live helpt het om af te stappen van klassieke concertstrategieën, om een alternatieve setting op te zoeken. Zo hebben we ook een fanfareproject; een *marching band* met gitaren.'

'We zijn ons ervan bewust dat dit intense muziek is, die niet iedereen evident vindt. Maar geen enkel genre is gediend met het etiket van 'niche'. Ictus speelde ooit werk van Fausto Romitelli dat het beste van Pink Floyd samenbracht. Alleen jammer dat deze muziek soms moeilijk uit de klassieke context raakt.'

Zwerm speelt 'Electric consort' op Albanova (29 juni) en MA Festival (3 augustus). In mei 2015 ook in De Bijloke Gent, en in Kortrijk.